

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань прав людини, деокупації та реінтеграції
тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнаціональних відносин

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань правової
політики
Денису МАСЛОВУ

Щодо реєстр. № 12127
від 16.10.2024

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 12 листопада 2024 року (протокол № 116), розглянув проект Закону України про внесення змін до статті 111 Кримінально-виконавчого кодексу України у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 20 грудня 2023 року № 11-р(П)/2023, реєстр. № 12127 від 16.10.2024, поданий Кабінетом Міністрів України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою прийняття законопроекту є приведення окремих приписів частини першої статті 111 Кримінально-виконавчого кодексу України у відповідність до Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2023 року № 11-р(П)/2023 та удосконалення деяких норм, що регламентують механізм надання засудженим короткочасних виїздів за межі виправних та виховних колоній.

Для досягнення поставленої цілі законопроектом пропонується внести зміни до статті 111 Кримінально-виконавчого кодексу України, відповідно до яких, зокрема, передбачається наступне:

- у разі смерті або тяжкої хвороби близького родича, що загрожує життю хворого, засудженим, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і дільницях соціальної реабілітації виправних колоній середнього рівня безпеки та виховних колоніях, дозволяються короткочасні виїзди за межі колонії на території України, крім тимчасово окупованої, на строк не більше семи діб, не включаючи часу, необхідного для проїзду в обидва кінці (не більше трьох діб). Іншим засудженим короткочасні виїзди дозволяються за межі виправної колонії на території України, крім тимчасово окупованої, на строк не більше однієї доби, не включаючи часу, необхідного для проїзду в обидва кінці (не більше трьох діб);

- дозвіл на короткочасний виїзд надається начальником колонії з урахуванням останньої наявної оцінки поведінки засудженого та за результатами останньої наявної оцінки ризиків вчинення ним повторного кримінального правопорушення. Час перебування засудженого поза межами колонії зараховується в строк відбування покарання;

- засуджені, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, дільницях соціальної реабілітації виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і дільницях соціальної реабілітації виправних колоній середнього рівня безпеки та виховних колоніях, прямують до місця призначення і у зворотному напрямку самостійно. Виїзд засуджених неповнолітніх може бути дозволений тільки за умови супроводження їх у дорозі (в обидва кінці) родичами або піклувальниками. Вартість проїзду оплачується засудженими, їх родичами або іншими особами. Інші засуджені переміщуються до місця призначення і у зворотному напрямку та охороняються вартами колонії;

- витрати колонії, пов'язані з наданням засудженим короткочасних виїздів, оплачують засуджені, їх родичі або інші особи;

- перелік та розрахунок витрат колонії, пов'язаних з переміщенням та охороною засуджених, яким надано короткочасні виїзди, а також порядок організації, надання та оплати таких послуг визначається Міністерством юстиції України.

Прикінцевими положеннями законопроекту передбачено, що цей Закон набиратиме чинності через три місяці після припинення або скасування воєнного стану.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини підтримує проект Закону за умови врахування його зауважень та пропозицій, зокрема щодо суб'єкта, який надаватиме дозвіл на короткочасний виїзд осіб, засуджених саме до довічного позбавлення волі (вирішення цього питання пропонується віднести до повноважень суду, а не начальника колонії).

Під час обговорення проекту Закону члени Комітету зазначили про наявність до нього наступного зауваження. Рішення Конституційного Суду України, яке стало підставою для розробки законопроекту, має на меті забезпечити право засуджених до довічного позбавлення волі на короткочасний виїзд за межі колонії у зв'язку з винятковими обставинами. Водночас на виконання вказаного рішення суб'єктом права законодавчої ініціативи пропонуються зміни лише до статті 111 Кримінально-виконавчого кодексу України (*назва статті «Короткочасні виїзди за межі виправних і виховних колоній»*), відповідно до яких передбачається, що дозвіл на короткочасний виїзд надається начальником колонії. Разом з тим згідно з положеннями статті 150 Кримінально-виконавчого кодексу України у період дії воєнного стану в Україні та протягом двох років після його припинення чи скасування чоловіки, засуджені до довічного позбавлення волі, можуть також відбувати покарання у секторах максимального рівня безпеки слідчих ізоляторів з дотриманням вимог суворої ізоляції від інших категорій осіб, які тримаються у цих установах.

Слідчі ізолятори у розумінні статті 11 Кримінально-виконавчого кодексу України не є виправними колоніями. Таким чином, без внесення змін до інших статей Кримінально-виконавчого кодексу України, після набрання чинності цим Законом право на короткочасний виїзд за межі колонії у зв'язку з винятковими обставинами матимуть виключно ті засуджені до довічного позбавлення волі, які утримуються у виправних колоніях. В той же час, засуджені до довічного позбавлення волі, які утримуються в слідчих ізоляторах, протягом двох років після припинення чи скасування воєнного стану будуть позбавлені дієвих механізмів для користування відповідним правом. Враховуючи зазначене, законопроект потребує додаткових уточнюючих положень, які усунуть дискримінацію в правах, що полягає у можливості їх реалізації в залежності від місця утримання засуджених.

У ході засідання також висловлено пропозицію щодо необхідності попереднього інформування територіальних правоохоронних органів стосовно перебування у відповідній місцевості осіб, засуджених до довічного позбавлення волі (у супроводі варти).

За підсумками обговорення законопроекту Комітет ухвалив рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 111 Кримінально-виконавчого кодексу України у зв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 20 грудня 2023 року № 11-р(П)/2023, реєстр. № 12127 від 16.10.2024, поданий Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

